

O'ZBEKISTONDA SANOAT SOHASINI RIVOJLANISHI VA IQTISODIYOTGA TA'SIRI

Umirov Farrux Sherali o'g'li -Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti

Menejment fakulteti MNP-91/21 guruh talabasi

Ibragimov G'anijon G'ayratovich-Toshkent Davlat Iqtisodiyot

Universiteti, Innovatsion menejment kafedrası Phd dotsen

Anotatsiya: O'zbekistonda sanoat sohasi keyingi yillarda jadal rivojlanmoqda va mamlakat iqtisodiyotining muhim segmentiga aylanmoqda. Sanoatning o'sishi mahalliy ishlab chiqarishni kengaytirish, eksport salohiyatini oshirish hamda yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: sanoat, avtomobilsozlik, tog'-kon sanoati, to'qimachilik, oziq-ovqat sanoati,

Kirish:

O'zbekiston Respublikasi, boy tabiiy resurslari, strategik geografik joylashuvi va yosh, mehnatga layoqatli aholisi bilan mintaqaning rivojlanayotgan davlatlari qatorida turadi. Mustaqillikka erishganidan beri, mamlakat iqtisodiy rivojlanish va modernizatsiya yo'lida jiddiy qadamlar qo'ymoqda. Sanoat sohasining rivojlanishi, ayniqsa, keyingi yillarda milliy iqtisodiyotning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Ushbu jarayon nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlash, balki xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlari yaratish va eksport salohiyatini oshirish uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Sanoat sektori O'zbekistonning barqaror va raqobatbardosh iqtisodiyotini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi va mamlakatning global iqtisodiyotdagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Respublikada sanoatning asosiy tarmoqlariga quyidagilar kiradi:

Avtomobil sanoati: O'zbekiston yengil avtomobillar, yuk mashinalari va avtobuslar ishlab chiqarish bilan Markaziy Osiyoda yirik avtomobilsozlik

markaziga aylandi. Bu sohada General Motors bilan hamkorlikda tashkil etilgan UzAuto Motors kabi kompaniyalarning o'zni katta.

To'qimachilik sanoati: O'zining mo'l paxta ishlab chiqarishidan foydalangan holda O'zbekistonda to'qimachilik sanoati rivojlanib, keng turdagi to'qimachilik mahsulotlari, jumladan, ip-kalava, gazlama va tikuvchilik buyumlarini ishlab chiqaradi.

Kimyo va neft-kimyo sanoati: Mamlakatning boy tabiiy gaz zaxiralari kimyo va neft-kimyo sanoatining rivojlanishiga turtki bo'ldi, o'g'itlar, plastmassa va boshqa kimyo mahsulotlari ishlab chiqarildi.

Tog'-kon sanoati: O'zbekistonda oltin, kumush, mis va uran kabi yirik mineral resurslar mavjud bo'lib, ular mamlakatda qazib olinadi va qayta ishlanadi.

O'zbekistonda sanoat sohasini iqtisodiyotga ta'siri

O'zbekistonda sanoat sohasining rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotiga bir qator ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Quyida uning asosiy ta'sirlarini ko'rib chiqamiz:

1. Ish o'rinlari yaratish: Sanoatning rivojlanishi yangi korxonalar va fabrikalar ochilishiga olib keladi, bu esa o'z navbatida ko'plab yangi ish o'rinlarini yaratadi. Natijada, aholi bandligi darajasi ortadi va ishsizlik kamayadi.

2. Mahalliy mahsulotlarni ishlab chiqarish: Sanoatning rivojlanishi mahalliy ishlab chiqarishni kuchaytirishga imkon beradi. Bu esa import mahsulotlarga bo'lgan ehtiyojni kamaytirib, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlaydi va milliy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

3. Eksport salohiyati: Sanoat mahsulotlarini eksport qilish imkoniyatlari kengayadi, bu esa milliy daromadni oshiradi va xorijiy valyuta oqimini ta'minlaydi. Eksportning ortishi iqtisodiyotga barqarorlik va mustahkamlik keltiradi.

4. Innovatsiyalar va texnologiyalar: Sanoatning rivojlanishi yangi texnologiyalar va innovatsiyalarni jalb qilishni talab qiladi. Bu esa iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiradi va umumiy rivojlanishga hissa qo'shadi.

5. Infratuzilma rivoji: Sanoatni rivojlantirish uchun infratuzilma loyihalariga katta investitsiyalar kiritiladi. Bu esa yo'llar, elektr ta'minoti, suv ta'minoti va boshqa infratuzilma obyektlarining rivojlanishiga olib keladi.

6. Soliq tushumlari: Sanoat korxonalari va ularning faoliyati davlat byudjetiga soliq tushumlarini oshiradi. Bu mablag'lar esa ijtimoiy va iqtisodiy loyihalarni amalga oshirish uchun ishlatiladi.

Umuman olganda, sanoat sohasining rivojlanishi O'zbekiston iqtisodiyotining diversifikatsiyasi va barqaror o'sishi uchun muhim omildir. Bu sohada olib borilayotgan islohotlar va investitsiyalar mamlakatning kelgusi taraqqiyotiga katta hissa qo'shadi.

Xulosa:

O'zbekistonda sanoat sohasining jadal rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishiga va diversifikatsiyasiga katta hissa qo'shmoqda. Bu sohaning rivojlanishi ko'plab yangi ish o'rinlarini yaratish, mahalliy ishlab chiqarishni kuchaytirish va eksport salohiyatini oshirish orqali milliy daromadni ko'paytirish imkonini bermoqda. Innovatsiyalar va zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi sanoatning raqobatbardoshligini oshirib, iqtisodiyotning umuman rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Sanoat sektori mamlakatda infratuzilmaning rivojlanishini tezlashtirib, energetika, konchilik, oziq-ovqat, to'qimachilik va kimyo sohalarida katta yutuqlarga erishilishini ta'minladi. Shu bilan birga, sanoatning rivojlanishi ekologik muammolarni ham keltirib chiqarishi mumkin, bu esa barqaror rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishni talab qiladi. Umuman olganda, sanoat sohasining rivojlanishi O'zbekiston iqtisodiyotining o'sishi va mustahkamlanishida hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qilmoqda. Bu sohada olib borilayotgan islohotlar va investitsiyalar mamlakatning global iqtisodiyotdagi o'rnini mustahkamlash va barqaror rivojlanishga erishish yo'lidagi muhim qadamlar hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Sanoat>

2. https://uzeng.uz/uz/press_center/news/sanoat-ishlab-chiqarishining-rivojlanishi-iqtisodiyotda-tarkibiy-o-zgartirishlar-dasturlarining-amal/?mobile=Y
3. <https://www.stat.uz/uz/>
4. <https://ifazo.uz/o%ca%bbzbekiston-sanoati-taraqqiyot-yo%ca%bbnalishlar-va-kelajak-rejalari/>